

Ilustrirani **Slovenec**

Leto V Tedenska priloga »Slovenca« (št. 263) z dne 17. XI. 1929 Štev. 46

J. Skerlep: Jesenski motiv iz tivolskega parka

Laški prestolonaslednik Umberto s svojo nevesto

belgijsko princezino Marijo José. Zaroka se je vršila 23. p. m. v Bruslju, poroka bo pa meseca januarja v Rimu. Dan po zaroki se je peljal prestolonaslednik položiti venec na grob neznanega belgijskega vojaka. Ob tej priložnosti je streljal nanj laški dijak F. de Rossa, a ga ni zadel. Atentator je izjavil, da se je hotel maščevati za fašistični režim v domovini.

Spodaj: Nemški nacionalisti

so prirejali zadnje mesece velike shode proti Youngovemu načrtu ureditve nemških vojnih plačil in skušali izzvati tozadevni plebiscit, vendar so s svojo zahtevo prav sramotno pogoreli. Spodnja slika nam kaže tak shod v Berlinu.

Spodaj na levi: knez B. Bülow, eden najznamenitejših državnikov Viljemove Nemčije, dolgoletni nemški drž. kancler, ki je 28. p. m. umrl v Rimu, star 80 l.

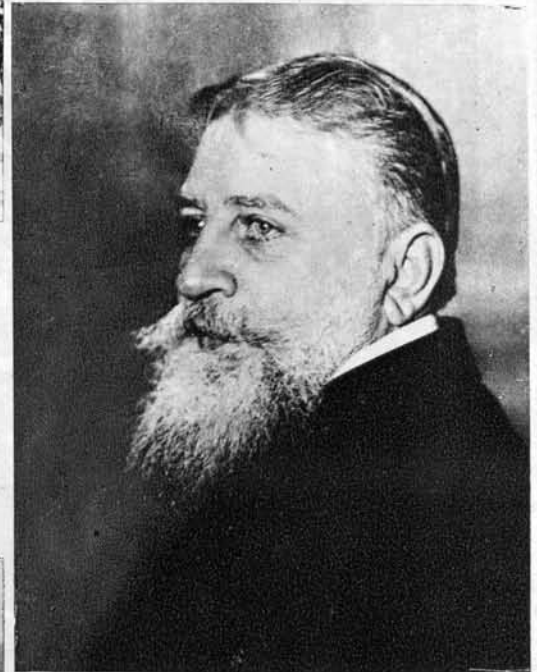
Spodaj na desni: dr. Vittorio Cerotti, dosedanji italijanski poslanik v Moskvi, ki bo imenovan za poslanika v Berlinu. Dosedanjega ital. poslanika v Berlinu je Mussolini z drugim poslaniškim osebjem vred odstavil, ker je bil v berlinskem italijanskem poslaništvu nedavno ukraden ključ za dešifriranje tajnih brzojavk.

Spodaj:

Vasilij Radoslavov

bivši bolgarski ministrski predsednik, ki je 21. oktobra umrl v Berlinu, star 72 let. Radoslavov je igral v Bolgariji več desetletij vodilno politično vlogo ter bil glavni zastopnik germanofilske orientacije Bolgarije. Bil je tudi eden izmed povzročiteljev druge balkanske vojne l. 1913., a v svetovni vojni je spraval poleg kralja Ferdinanda predvsem on Bolgarijo na stran osrednjih vesilil ter povzročil s tem žalostno katastrofo nesrečne dežele.

Spodaj:

Sedež boljševiške „čeke“ v Moskvi

Čeka je nekaka tajna boljševiška politična policija, organizirana popolnoma po vzoru svoje caristične predhodnice. Ona je središče in ognjišče silnega političnega terorja, ki divja v tej mesrečni slovanski zemlji že toliko let. Ravno v zadnjih tednih poročajo zopet o novih številnih smrtnih obsodbah in usmrčitvah, povzročenih po »čeki«. Njene žrtve so predvsem duhovniki, bivši višji častniki itd., ki jih obdolžujejo protirevolucionarnih dejanj.

Spodaj:

Še en spomin na Napoleonovo Ilirijo

Naš Narodni muzej je pridobil pred kratkim nov, jako zanimiv spomin na Napoleonovo Ilirijo, namreč spominsko medaljo, ki jo je dal veliki Francoz kovati v spomin na osvojitve naših krajev. Tudi ta dokazuje velik zmisel, ki ga je imel Napoleon za zgodovino. Posneta je namreč po staroilirskih grških draških novcih (tele, ki sesa kravo). Razen tega kaže medalja Napoleona predvsem kot osvojevalca (Conquête de l'Illyrie).

Strašna železniška nesreča v Rajhenburgu

V nedeljo, dne 3. t. m., ob poltreh zjutraj se je pripetila v Rajhenburgu strašna železniška nesreča, kakršne ne pomnimo pri nas že več let. Trčila sta namreč tovorni vlak, prihajajoč na kolodvor, in orijent-ekspresni vlak, zapuščajoč kolodvor. Ker konec tovrnega vlaka še ni bil dospel na izogibalni tir, se je zaletel ekspresni vanj in sunek je bil tako strašen, da je odletela lokomotiva ekspresa s službenim vozom vred čez most v potok Brestanca, oziroma v Savo. Škoda je seveda jako velika, razen tega je pa zahtevala nesreča še tri smrtne žrtve: vlakovodjo M. Wodlaka, strojevodjo R. Arzenška in J. Jeromna, a trije so bili ranjeni. Ta huda nesreča vnovič dokazuje, kako nujno potrebno je preurediti progo Zidani most—Zagreb v dvotirno.

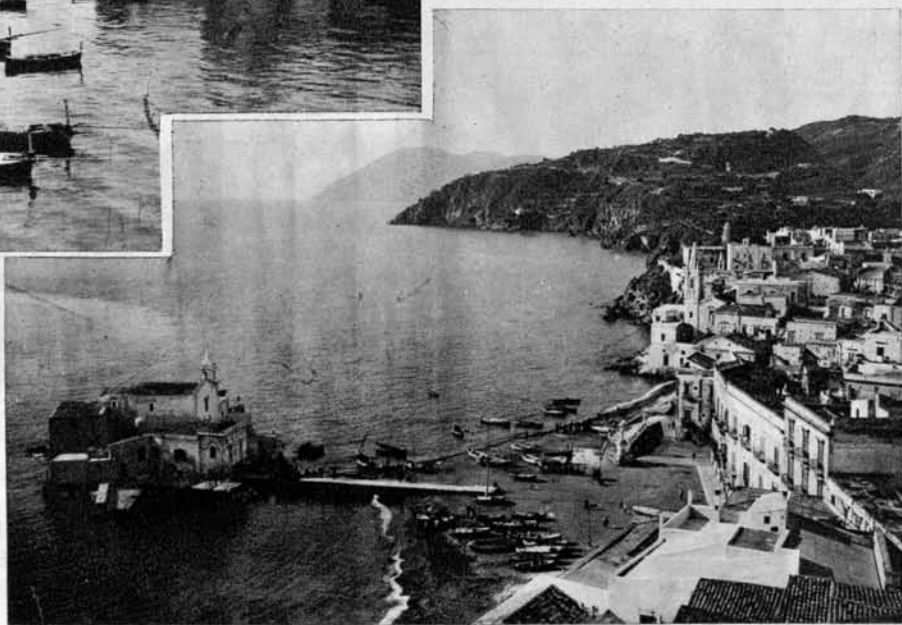
(Foto V. Bavec, Rajhenburg.)

Zgoraj in na desni:

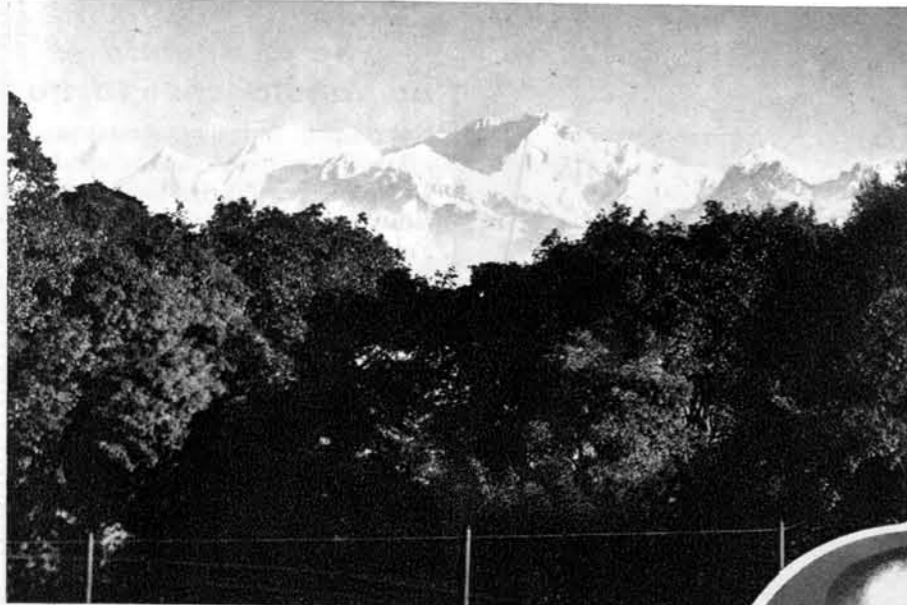
Pogled na otoke Lipari

v južni Italiji, kjer je interniranih mnogo primorskih Slovencev in Hrvatov. — Liparski otoki, 17 po številu (6 večjih in 11 malih), so po večini vrhovi iz morja štrlečih vulkanov, od katerih dva še vedno delujeta. Klima je zlasti v poletnem času skrajno nezdrava, zato je umrljivost med interniranci silno velika.

INDIJA

Pogled na Himalajo, najvišje pogorje sveta

Spodaj:
Slovenski jezuit Ivan Udovč, ki odhaja te dni kot misijonar v Indijo.

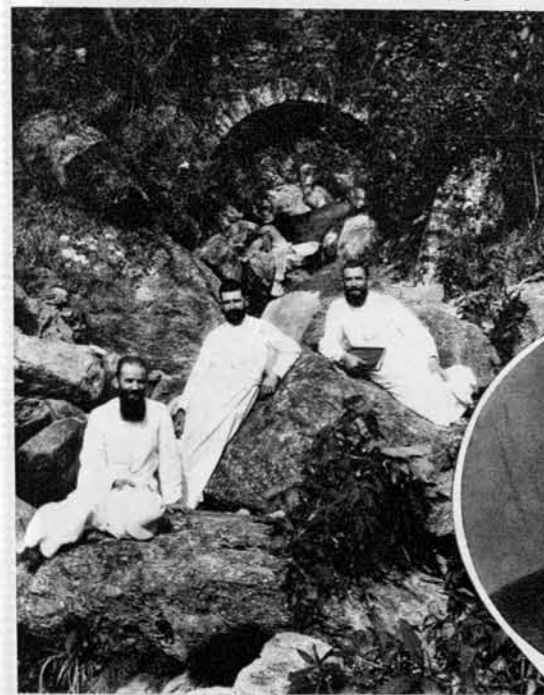

Spodaj: Cerkev v Malayadipatti, ki ima ločene prostore za različne kaste, ker bi višje kaste sicer sploh ne prihajale v cerkev.

Sestre pri pouku domačinov v Bengaliji. Vsled pomanjkanja sredstev za zgradbo cerkve ali vsaj barake se vrši pouk pod milim nebom.

Spodaj:

Trije slovenski misijonarji, ki delujejo že več let v Indiji, o. Mesarič in brata Vizjak.

Na levi:
Slovenski jezuit Franc Drobnič, ki odhaja te dni misijonarit v Indijo.

Poganski tempelj sekte Džaina v Kalkuti v Indiji

»Mati Indija«, tako imenujejo Indijci svojo domovino! Velika je kakor polovica Evrope, preživlja pa 325 milijonov ljudi. Od nekdanj je obdajal Indijo poseben čar. Nebotični vrhovi Himalaje (100 vrhov je nad 8000 m visokih) stoje na severu kakor zveste straže čarobne dežele. Južno od njih se razprostirajo nepregledne ravani in poljane, pokrite z divnimi nasadi riža, palm in sadežev vseh vrst. Tu v tem rajskem svetu valovijo neštete mase Indijcev, ki govorijo nad 100 različnih jezikov. Velikanske reke, Indus, Ganges itd., namakajo to divno zemljo in Indijci jih častijo kot svete reke. Neprodirne prašume in zarasla močvirja, džungle na pobočjih Himalaje in na izlivih rek dajo zavetišče krvoločnim tigrom, slonom, neštetim kačam in drugi zverjadi. Še danes poginja do 50.000 ljudi letno od tigrov, kač in drugih zveri. Od nekdanj so sanjali razni narodi o bajni Indiji. 2000 let pred Kristom so prišli svetlobarvni Ariji in podjarmili domače temnopoltene narode, Dravida in Munda. Ustvarili so visoko kulturo, ki se ponaša s prastarimi knjigami, pisanimi v svetem jeziku »sanskrit«, z razkošnimi, fantastičnimi templji itd. Bramanska vera, ki šteje nad 200 milijonov privrženecv, je neenotna in fantastična; časti višja poduhovljena božanstva, doprinaša pa tudi krvave žrtve neštetim nižjim duhovom.

Razdeljeno je ljudstvo v tisoče kast, ki nimajo stika med sabo. V cerkvah imajo kaste svoje posebne prostore; morajo imeti posebne misijonarje; v šolah so otroci deljeni po kastah.

Danes je Indija v polnem vrvenju in razvoju. Indijci pravijo: Stara vera se je preživela: ali bo Indija krščanska ali mohamedanska. Indijci hrepenijo od nekdanj po Bogu in njegovem spoznanju, danes pa čutijo bolj in bolj, da bo njihovo hrepenenje utešil edinole pravi Bog, Kristus Kralj. Cela plemena, cele pokrajine čakajo željno na poslance božje, a teh odnikoder ni, oziroma tako malo jih je, da podlegajo strašnim naporom.

Za Indijo se bije v 20. stoletju velikanski duševni boj. Tudi naši slovenski misijonarji hočejo stopiti v vrsto bojevnikov za Kristusa Kralja. Slovenci, veliki trenutek je napočil za naš narod! Zavedajmo se tudi mi, kakor drugi narodi, misijonske dolžnosti. Molitev, žrtev, miloščina so darovi, ki jih naj mi prinašamo.

Spodaj:
Slovenski jezuit Stan-ko Poderžaj, ki odhaja te dni misijonarit v Indijo.

Spodaj: Franč. T. Roche, prvi indijski škof-domačin z zastavo sv. Terezije, zaščitnice misijonov.

Poganska šola v Indiji

Indijske redovnice-domačinke, hčerke sv. Ane v Morapai.

Spodaj:

Tibetanca. Tibet je tujcem še danes nedostopen, enako tudi misijonarjem. Leži 5000 m nad morjem in šteje 10 milijonov prebivalcev.

Na desni:

Tibetanček. Njegov mongolski tip je opaziti na prvi pogled.

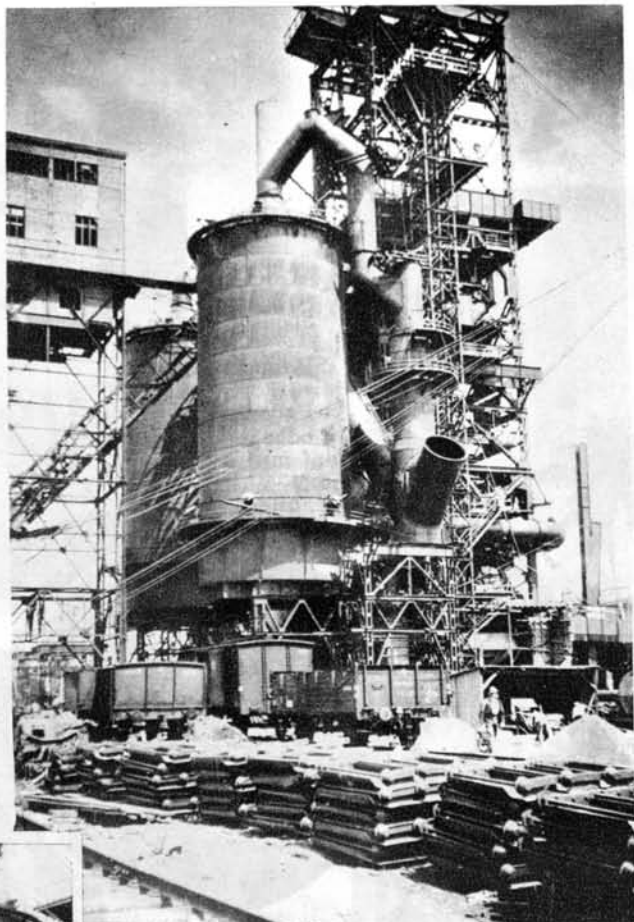

Velikani iz tehnike

Tudi nekdanji veliki, a enostavni plavž je moderna tehnika preustrojila tako, da ga človek še komaj spozna. Velikanskim kadem podobni stolpi služijo za predgrevanje zraka, katerega šele močno segretega vodijo po ogromnih ceveh v plavž. Na ta način se prihrani mnogo kuriva in lažje doseže zadosti velika temperatura v plavžu, zakaj zrak, ki je že zadostno segret, ne jemlje toplote svoji okolici. V stolpe so napeljani po ogromnih ceveh izgoreli plini iz plavža, ki tam oddajajo del svoje toplote dovajanemu zraku. Nato gredo po ceveh naprej v kalorično centralo, kjer končno popolnoma zgorijo. Na obeh slikah vidimo po dva taka predgrevalna stolpa, ogrodje nad njima služi kot dvigalo za železno rudo in premog, ki se od zgoraj nalagata v plavž. Stavba na levi pa služi transportu goriva, rud in železa, ki ga producira plavž. Plavža samega ni videti. Je za obema stolpoma in dvigalnim ogrodjem (poključna slika).

Iz plavžev pridobljeno železo je navadno lito železo. Tega predelujejo potem na različne načine v kovno železo ali jeklo.

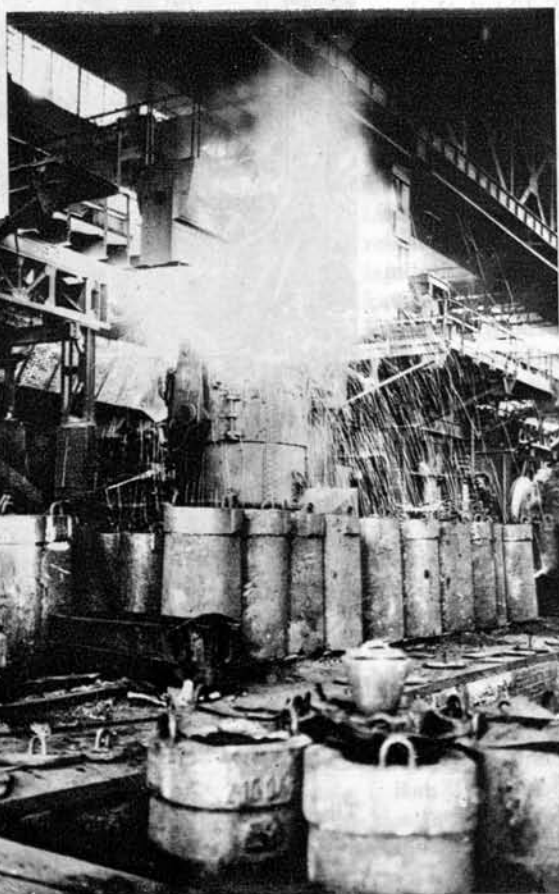
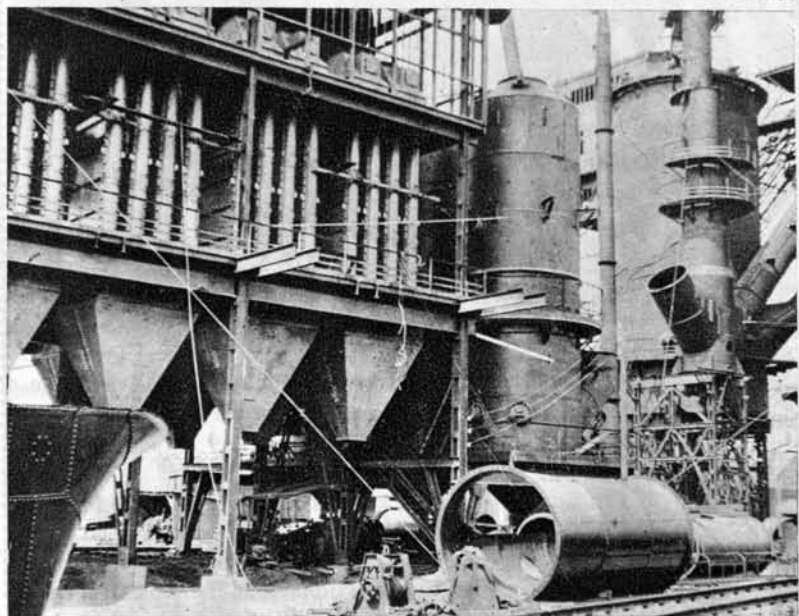
Tako vidimo spodaj na levi električno peč, v kateri se s pomočjo silne električne energije in z različnimi dodatki spremeni navadno železo v najfinejše jeklo. Zadnja slika nam pa kaže končno fazo: iz odprte Siemensove Martinove peči teče raztaljeno jeklo v velikansko podstavljeno kad, iz katere se liva potem v manjše spodaj stoječe kalupe. Pogled na gostotekoči žareči tok, spremljan od kope silnih isker, je nekaj nadvse veličastnega, kar fotografija le malenkostno poda.

Pogled na moderni plavž. Debele cevi služijo za odvajanje izgorelih plinov, da se morejo nadalje izrabljati.

Spodaj:

Pogled na iztakanje žarečega jekla iz Siemensove Martinove peči.

Ogromni segrevači, ki tvorijo bistveni sestavni del vsakega moderne plavža.

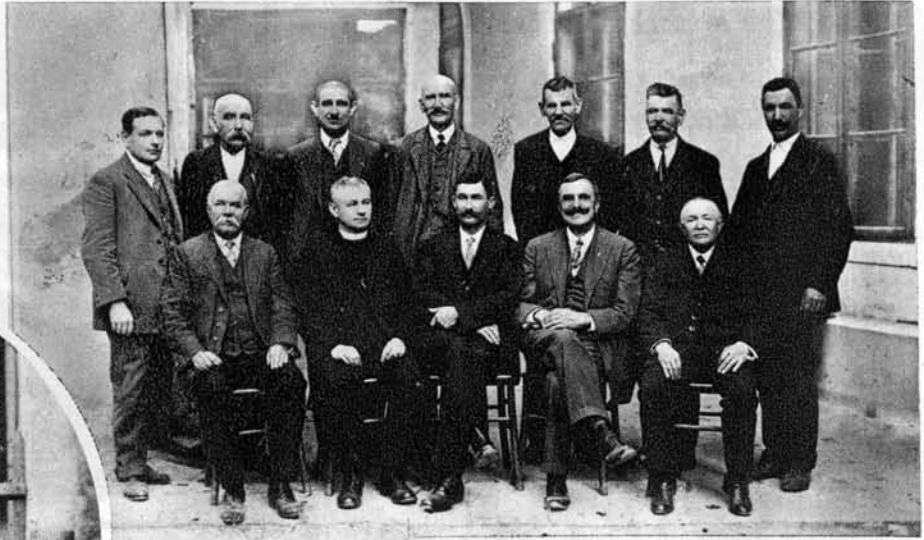
Na levi:

Moderne električne peči za izdelovanje jekla; tu se predeluje s pomočjo elektrike navadno železo v najfinejše jeklo na ta način, da se mu pridevujejo posebne snovi.

Spodaj:

91letna

Marija Agnola, gostilničarka z Gline pri Ljubljani, dolgoletna agilna članica kat. prosv. društva na Viču, ki je kljub svoji izredni starosti še vedno čila in živahna. Slika je bila posneta ob priliki zadnje procesije sv. Rešnjega Telesa, ki se je udeležila gospa Agnola vedno v narodni noši.

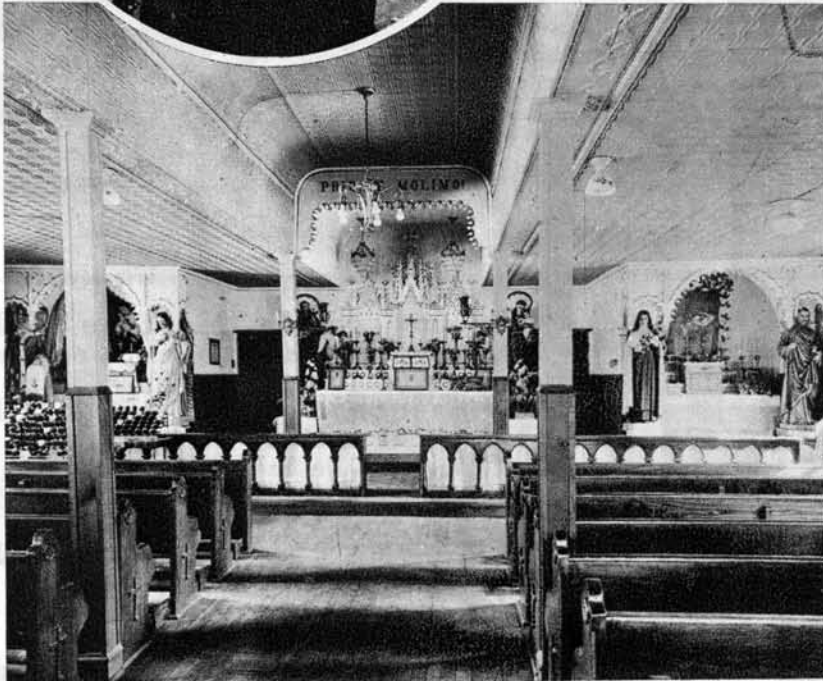

Novoizvoljeni okr. cestni odbor v Šmarju pri Jelšah, ki je eden najbolj delavnih v Sloveniji, s svojim načelnikom I. Turkom v sredini.

Lovska sreča

Krasna vidra, težka 7,5 kg in dolga en meter, ki jo je pred kratkim ustrelil v Gameljščici g. Slavko Rotar, lovski čuvaj v Šmartnem pod Šmarno goro.

Z vseslovenskega ameriškega katoliškega shoda

ki se je vršil od 6. do 8. julija 1929 pri Mariji Pomagaj v Lemontu in ki je uspel nepričakovano lepo. Udeležile so se ga velike množice Slovencev iz vseh pokrajin širne Amerike.

Slika zgoraj nam kaže notranjščino cerkve Marije Pomagaj v Lemontu (ameriške Brezje).

Pogled na del udeležencev slavnostnega zborovanja dne 7. jul. t. l.

Na levi: Naš washingtonski poslanik dr. L. Pitamic (v sredini) s konzulom Jankovičem (na levi) in podkonzulom v slavnostnem sprevodu.

Sport in kino

Spodaj:

S tekme za gosposvetki pokal

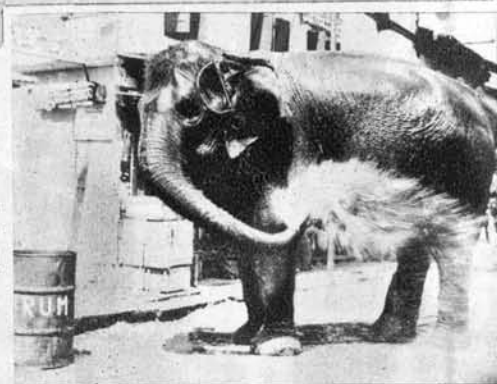
ki se je v finalu končala z 1:0 v korist Ilirije proti Mariboru. Slika nam kaže kapetana Ilirijinega moštva, Zupančiča, s pokalom, ob strani mu stoji popularni Verovšek, na desno od tega pa Rihar in Urbančič, a klečita pa Berglez in Kreč (ta se je v tej igri najbolj odlikoval).

Na desni:

Slon Nuri

glavni igralec v velikem kulturnem filmu „Nuri“, ki ga bo ta teden predvajal kino „Ljubljanski dvor“.

Sergej Minclov:

Car Berendej.

(Povest iz sibirskega pragozda.)

XVIII. POGLAVJE.

— No, razume se, prosim vas! z veseljem... Seveda vas hočemo! Namesto hčerke mi boste!

— Hvala! — je rekla Grunja. — Grem vse pripraviti.

— Kako pa, kaj bo z denarjem? Ali nam morete kaj svetovati?

Grunja je samo mahnila z roko. — Kaj bi govorili o denarju? Saj ste videli, kakšen je oče?

Vedenej Savič je vzdihnil.

— Tisto že res... imamo pač smolo! Kdaj pa odrinemo?

— Ponoči ne moremo plavati: naletimo lahko na sipino, pa zaigramo življenje. Ob svitanju moramo odriniti. Kruh in vse ostalo bom že pripravila: saj imamo šest dni poti! Odeje ne pozabite vzeti.

— Kje pa naj vas počakamo?

— Pod mojim oknom bodite, kjer imam kamrico.

— Ali naj takoj gremo?

— Počakajte kako urico: naj vsi zaspijo...

Izginila je zopet v temi.

Sli so se vrnili v zadnjo sobo, legli na postelje in čakali.

Huda reč je pričakovanje! Fanta sta že postajala nestrpna: vedno sta dvigala glave, zdaj eden, zdaj drugi.

Nekje v kurniku so zapeli petelini. Vedenej Savič je vstal.

— Zdaj bo čas! — je rekel. — Pošlji Bog srečo!

Vsi so se prekrizali, v naglici pograbili postlano klobučevino, jo zvilili skupaj, vrgli skozi okno ven in se spustili sami. Prisluskujé in oziraje se so se splazili sli do Grunjinoga okenca. Bilo je še zaprto.

Vsi so počenili pod njim. Niso dolgo čakali: okno se je odprlo, prikazala se je temna cula in potem dekletova glava.

Grigorij je prijel culo, sledila ji je še druga in nato je vrgla Grunja doli dve prazni vreči.

— Primate! — je zašepetala in iz okna pričela spuščati cele hlebe kruha. Grigorij jih je prevzemal, Nilka pa zložil v vrečo. Vrh hlebov so naložili v vrečo dve svinjski krači, slanine; še na kotliček ni deklet pozabilo.

Vedenej Savič je stal s puško na straži. Grunja je skozi okno podala še preostalo zalogo in se spustila sama na tla ven; Grigorij bi ji bil rad pomagal, a si ni upal.

Fanta sta na pleča natovorila vreče, Vedenej Savič in Grunja sta vzela pa culi. Dekle jih je vodilo naravnost proti plotu. Na nekem kraju so se tam nagnili hlodi, in med njimi je bila nastala odprtina. Sli so stisnili skozi njo svoje cule in vreče ter še sami lezli skozi. Ozrli so se naokrog; tema je bila kakor v rogu. Tri korake daleč se ni več videl niti plot, pa kaj bi govorili o poti.

— Le sem! — je rekla Grunja in šla naprej; dobro je poznala kraj.

Sli so se povzpeli iz kotline po obronku v breg, tam se je pričel raven svet.

— Ali je daleč do reke? — je vprašal Vedenej Savič.

— Kako uro hoda — se je oglasila Grunja; — poprej moramo prehoditi dva suha otoka.

Vsi so se spustili kakor v jamo; pod nogami je zarožljaj prod, noge so se pogrezale do gleznja in težko so korakali.

— Tukaj je imel poprej Jenisej stransko strugo — je reklo deklet. — Takoj pride otok.

Res so se kmalu morali vzpenjati v breg; hudo so se upehali in se ustavili, da se malo odpočijejo.

(Dalje prihodnjšč.)